

Zaanstad te somber over toekomstig achterstallig onderhoud openbare ruimte

Verbetering in beheersing kosten mogelijk

De gemeente Zaanstad heeft steeds beter grip op de omvang van het achterstallig onderhoud in de openbare ruimte; het onderhoud van bijvoorbeeld wegen, bruggen, parken en plantsoenen. Volgens berekeningen van de gemeente zal, ondanks forse investeringen van de gemeente in de afgelopen jaren, het achterstallig onderhoud de komende jaren evenwel verder toenemen: van € 40,5 miljoen in 2007 naar geschat circa € 50 miljoen in 2010.

Op onderdelen kan de grip op de omvang van het achterstallig onderhoud beter. Zo worden bij de berekening van deze omvang in 2007 nog niet alle 'objecten' meegenomen (bijvoorbeeld bruggen), waardoor de berekening van de situatie in 2007 feitelijk te laag uitvalt. Anderzijds schetst de gemeente een te somber beeld van de omvang van het toekomstig achterstallig onderhoud, doordat zij bij de berekening ervan geen rekening houdt met nog te ontvangen subsidies van rijk en provincie en geen correctie toepast voor die objecten die zijn vervangen. De rekenkamer vindt het dan ook opmerkelijk dat gemeenten die goed te vergelijken zijn met Zaanstad, zoals Gouda, Haarlem en Schiedam, hun verwachte achterstallig onderhoud in de openbare ruimte de komende jaren wel verwachten in te lopen, terwijl de uitgaven voor het achterstallig onderhoud in Zaanstad gemiddeld hoger zijn dan in die gemeenten. Dit zijn de belangrijkste conclusies uit het onderzoek "*Openbare ruimte in Zaanstad: Achterstallig onderhoud in beeld*" dat de rekenkamer vandaag publiceert.

Beschikbare dekkingsmiddelen

De rekenkamer onderzocht of de toename van het achterstallig onderhoud te verklaren is vanuit een gebrek aan dekkingsmiddelen bij de gemeente, zoals het gemeentefonds, subsidies van rijk en gemeenten en de inzet van eigen middelen. De rekenkamer constateert dat de gemeente over voldoende dekkingsmiddelen beschikt en deze inzet. Naast de extra compensatie die de gemeente Zaanstad vanaf 2007 jaarlijks via het gemeentefonds ontvangt voor de bijzondere bodemgesteldheid (€ 840.000) zijn er evenwel nog mogelijkheden om het achterstallig onderhoud minder te laten oplopen door hiervoor de opbrengsten uit de parkeerbelasting en de rioolrechten te gebruiken, zoals ook vergelijkbare gemeenten doen. De gemeenteraad heeft hiervoor tot op heden niet gekozen.

Omvang van het kosten voor onderhoud openbare ruimte

Vervolgens onderzocht de rekenkamer of de toename van het achterstallig onderhoud te verklaren is vanuit de omvang van de kosten. In vergelijking met 29 andere gemeenten geeft Zaanstad gemiddeld €10 meer per inwoner per jaar uit aan het onderhoud van de openbare ruimte (totaal €173 per inwoner per jaar voor wegen en water). Voor een deel wordt dit verklaard, doordat Zaanstad pas sinds 2004 bij de aanleg van wegen ook het toekomstig onderhoudsbudget 'meebegroot' en zodoende bezig is aan een inhaalslag. Ook besteedt de gemeente Zaanstad relatief veel aan de wijkuitvoeringsprogramma's; jaarlijks kosten deze circa € 1,8 miljoen.

De kosten van dagelijks onderhoud van wegen en straatreiniging zijn goed vergelijkbaar met de andere gemeenten en geven geen verklaring voor de oplopende achterstand. Wel ziet de rekenkamer mogelijkheden om de doelmatigheid van inkoop en aanbesteding van het (dagelijks) onderhoud en straatreiniging te verbeteren door te werken met beeldcontracten en aan te sluiten bij landelijke systemen voor beeldkwaliteit.

Risico's

Achterstallig onderhoud in de openbare ruimte leidt tot schadeclaims van burgers en bedrijven. In de periode 2004-2007 hebben 132 schadeclaims geleid tot een totaal uitgekeerd bedrag van € 102.000. Dit bedrag zal verder toenemen, doordat nog niet alle claims uit deze periode zijn afgehandeld: 192 claims zijn nog in behandeling.

De rekenkamer deed 3 aanbevelingen voor verbetering van de berekening van de (verwachte) achterstand in het achterstallig onderhoud van de openbare ruimte, de doelmatigheid van inkoop en aanbesteding en de informatievoorziening aan de raad. Het college kon zich goed vinden in deze aanbevelingen.